

بررسی ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی روابط ایران و چین

اندیشکده حکمروایی فرهنگ و صنایع خلاق

رویداد سیاستی دیپلماسی فرهنگی رویداد سیاستی ۵۹ شریف (حرف و گفت ۶) بررسی ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی روابط ایران و چین مهسیما عبداللهیان مجید جاودانی، محمدعلی امینی	نوع سند حوزه تخصصی برنامه عنوان نگارنده / نگارندگان ناظر کیفی مشاور / مشاوران ارزیاب / ارزیابان موعد تحویل تاریخ انتشار مخاطب / کارفرما
دی ماه ۱۴۰۱ پژوهشکده سیاستگذاری شریف	
مالکیت فکری و حق تألیف	
توضیح حق تألیف و مالکیت فکری	فرد / مؤسسه
----- -----	----- -----

جملات کلیدی

- دو کشور ایران و چین کشورهای چند قومیتی و چندفرهنگی هستند.
- ایران و چین در زمینه تبادلات فرهنگی می‌توانند روابط بهتری داشته باشند.
- فرهنگ دو کشور توسط سیاست پوشش داده می‌شود و هر فعالیت فرهنگی باید از فیلتر سیاست رد شود.

کلمات کلیدی ایران- چین- تبادلات علمی- رویداد سیاستی

در تاریخ ۱۲ دی ماه ۱۴۰۱ در سالن کنفرانس مرکز راهبردی فرهنگ و رسانه نشست « بررسی ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی روابط ایران و چین » برگزار شد و در این نشست آقای پروفسور فن هونگدا از کشور چین به همراه خانم دکتر سعیده زرین حضور داشتند. در همین راستا سؤالاتی از ایشان پرسیده شد که نکات جمع بندی شده از پاسخها به شرح ذیل است:

- برنامه ۲۵ ساله الان در حالتی قرار دارد که عجیب و نامعلوم است. از سال ۲۰۲۰ و بعد از امضای این برنامه توسط دو کشور، رسانه‌های چین از قبیل روزنامه‌ها، رادیو و تلویزیون اجازه انتشار اخبار و تحلیل راجع به این برنامه را نداشتند. حدود ۶ ماه از سال ۲۰۲۰ و سه ماه از ۲۰۲۱، هیچ خبری از این برنامه در چین نبود.
- در چین نظرات مختلفی درباره این برنامه وجود داشت. در تاریخ جمهوری خلق چین برای اولین بار چنین قراردادی بین چین و یک کشور خارجی بسته می‌شود و این مساله باعث می‌شد تا نخبگان این برداشت را داشته باشند که موازنه روابط خارجی چین در خاورمیانه به نفع ایران در حال برهم خوردن است. درست مانند سفر اخیر شی جینگ پینگ به عربستان و انعقاد قرارداد با این کشور که باعث شد برخی گمان کنند که چین پشت ایران را خالی کرده است.
- دیپلمات‌های هر دو کشور پیوسته وضعیت این قرارداد را مثبت و رو به پیشرفت توصیف می‌کنند ولی به عنوان یک استاد دانشگاه هیچ پیشرفتی در این زمینه نمی‌بینم. گفته شده که قرارداد ۲۵ ساله یک راه و یک روش است یعنی حالت جنرال دارد و در شاخه‌های پایین آن نکته‌ای گفته نشده است.
- فارغ از جوسازی‌هایی که از طرف غرب بر علیه قرارداد ۲۵ ساله ایجاد می‌شود، دو کشور نیاز دارند تا با یکدیگر همکاری کنند. در روزنامه‌های غربی حتی برخی کشورهای خاورمیانه مانند اسرائیل و عربستان هم رسانه‌ها این قرارداد را اتحاد ایران و چین برای ایستادن در برابر غرب میدانستند.
- توجه چین نسبت به خاورمیانه بیشتر شده است اما به طور کلی سیاست چین نسبت به خاورمیانه یک سیاست موازنه است. این تصور که به دلیل سفر شی به عربستان، چین تنها به این کشور توجه دارد و ایران کمرنگ شده، درست نیست.
- در چین کسانی بودند که از انعقاد این برنامه حمایت میکردند و به طور کلی افکار عمومی چین نسبت به ایران منفی نیست و در فضای مجازی هم جو منفی علیه ایران وجود ندارد و دلیل آن این است که اینترنت چین ملی است و هر پروپاگاندایی که اتفاق می‌افتد توسط خود حزب کنترل شده و ایجاد می‌شود یعنی از فیلتر دولت می‌گذرد.

- اعتراضات اخیر چین یک اعتراض ۲۰۰۰ نفره بوده که باز هم زیاد است و از زمان حکومت جمهوری خلق چین بی سابقه بوده است. این تجمعات بعد از آتش سوزی منطقه اورومچی اتفاق افتاد و مردم به طور خودجوش در شانگهای تجمع کردند یعنی از خارج چین هدایت نشده بود.
- در چین به دلیل اینکه حزب کمونیست سیاست‌ها را تعیین میکند، عوض شدن رهبر تغییری در سیاست‌ها ایجاد نمی‌کند و مانند ایران نیست که با عوض شدن دولت سیاست‌ها هم عوض شود. همه رهبران از حزب کمونیست هستند و به کمونیزم و افکار آن عمل می‌کنند.
- ایران و چین در زمینه تبادلات فرهنگی می‌توانند روابط بهتری داشته باشند. بعد از اینکه شی جینگ پینگ رهبر چین شد، نمادهای فرهنگ غرب مثل کریسمس و هالووین در چین کاملاً جمع شد و نمادهای فرهنگ شرقی جایگزین آن شدند. شی جینگ پینگ می‌خواهد فرهنگ غرب را کم رنگ‌تر و فرهنگ شرقی کشورهایی که دارای تمدن اصیل‌تری هستند را پررنگ کند. فرهنگ ایرانی و چینی و هندی به عنوان سه فرهنگ شرقی قابل احترامند ولی متأسفانه به دلایلی روابط فرهنگی دو کشور خیلی پیشرفت نداشته است.
- فرهنگ دو کشور توسط سیاست پوشش داده می‌شود و هر فعالیت فرهنگی باید از فیلتر سیاست رد شود. دو کشور ایران و چین کشورهای چند قومیتی و چندفرهنگی هستند. ظرفیت تبادل فرهنگی بین قومیت‌ها زیاد است اما از این ظرفیت استفاده نمی‌شود.
- کتاب‌های ایرانی که در چین ترجمه شده کتاب‌های خیلی قدیمی و تاریخی هستند که توسط دولت ترجمه شده‌اند. الان کسی به این کتاب‌ها توجهی ندارد و اطلاعاتی راجع به فرهنگ مردمی ایران نمی‌دهند. در ترجمه کتب توجه زیادی به تاریخ شده است. کتاب‌هایی که از چین در ایران درمورد چین هست بیشتر در رابطه با حزب کمونیست هستند و کتاب‌هایی که در چین هست بیشتر درمورد دینی است. متأسفانه این‌ها تبادلات فرهنگی محسوب نمی‌شوند و این صدور تفکرات است.
- بعد از اینکه شی جینگ پینگ رهبر چین شد، اجازه نمایش بسیاری از فیلم‌های آمریکایی لغو شد و از سال ۱۹۴۹ هم نگاه چین به این ست بود که فرهنگ غربی برای چین و خانواده‌های چینی خطرناک است به همین خاطر بسیاری از فیلم‌های غربی که در چین نمایش داده می‌شوند، صحنه‌های همجنس‌گرایی آن حذف می‌شود.
- در چین خفقان نیست و تفریحات زیاد دیگری هست که مردم احساس خفقان نمی‌کنند. به عنوان مثال روابط دختر و پسر در چین محدودیت ندارد و مکان‌هایی مانند کی‌تی‌وی هستند که خانوادگی است و برای آواز خواندن و تفریح طراحی شده است. حتی رستوران‌های چینی هم مانند

ایران نیست و تنوع بسیاری دارد و شما میتوانید حین غذا خوردن تفریح کنید به همین دلیل احساس خفقان نمی‌کنید.

- فرهنگ و فلسفه دوهزار ساله چین اینگونه بوده که از طریق همکاری به یک پیشرفت برسند و نه از طریق سلطه. در فرهنگ چینی به زور به دست آوردن وجود ندارد و به نظر میرسد که نمود آن مثل ضرب المثل فارسی « باد آورده را باد می‌برد» می‌شود.
- اینکه معاون رئیس جمهور ایران پرونده چین را دنبال می‌کند خوب است اما اصطکاک‌هایی در روابط دو کشور وجود دارد که به دلیل اتفاق‌هایی است که در هر دو کشور می‌افتد.
- سه دلیل برای همکاری دو کشور وجود دارد: اول اینکه هر دو کشور به یکدیگر نیاز دارند و می‌توانند نیازهای یکدیگر را رفع کنند. دوم اینکه هر دو کشور در روابط بین‌المللی می‌خواهند با غرب مقابله کنند و سوم اینکه هر دو کشور فشارهای زیادی را از جانب کشورهای دیگر حس می‌کنند.

پژوهشکده سیاست‌گذاری
دانشگاه شریف

spri.sharif.ir

spri@sharif.ir

[sharif.policy](https://www.instagram.com/sharif.policy)

[sharif-policy](https://www.linkedin.com/company/sharif-policy)

t.me/spri1

تهران، بلوار تیموری، میدان تیموری، محوطه آموزش دانشگاه شریف،
پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه شریف

۰۲۱-۶۶۰۶۵۱۴۰

